

Пущик І.М., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Толкачова І. А., к.ю.н.

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛЬОТІВ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ В УКРАЇНІ

Щоденно сфера авіації розвивається та відкриває нові можливості для людської діяльності в повітряному просторі, які повинні мати належне правове регулювання. Особливої уваги потребує неконтрольоване поширення використання безпілотних літальних апаратів (далі – БПЛА) у світі, що вимагає нового регулювання зі сторони законотворців. Хоча Україна сьогодні ще не стикнулася з більшістю цих проблем, поточна ситуація (сильна зацікавленість з боку підприємців та військових) потребує пильної уваги.

Станом на сьогодні українське законодавство немає чіткого визначення регулювання діяльності БПЛА. Загалом, на даний момент БПЛА підпадають під регулювання Повітряного кодексу України, Правил реєстрації цивільних повітряних суден в Україні, Положення про використання повітряного простору України. На жаль, дані нормативно-правові акти не регулюють ряду важливих питань, які необхідні для здійснення повноцінного та законного використання БПЛА: питання безпеки, сертифікації БПЛА, відповідальності за порушення правил використання БПЛА, використання повітряного простору України, ефективного державного контролю використання БПЛА.

На сучасному етапі органи державної влади здійснюють спроби щодо прийняття ряду нормативно-правових актів, які б встановлювали чітке правове регулювання використання БПЛА. Так, одним з найбільших кроків стала презентована Державною авіаційною службою України «Концепція регулювання для безпілотних повітряних апаратів» від 28 квітня 2017 року [1].

Дана Концепція, ще до моменту її затвердження, почала піддаватись критиці зі сторони суспільства, оскільки її положення встановлювали надзорські правила та обмеження у використанні БПЛА. Так, наприклад, положення Концепції встановлювали: використання БПЛА передбачено лише в умовах прямого візуального контакту дистанційного пілота або візуального спостерігача без допомоги інших пристроїв; максимальна швидкість

польоту БПЛА – 150 км/год; максимальна висота польоту складає 120 метрів над рівнем землі та 500 метрів від дистанційного пілота, якщо не задіяний візуальний спостерігач; забороняється виконувати польоти у 8-кілометровому периметрі аеропорту, а також у заборонених зонах (у т.ч. над територіями військових складів або частин); усі польоти БПЛА не повинні виконуватись над людьми, окрім дистанційного пілота або візуального спостерігача; здійснення польотів проводиться лише в світлу добу; дистанційний пілот може одночасно керувати тільки одним БПЛА; при використанні БПЛА необхідно проводити передпольотний технічний огляд дистанційним пілотом [1].

Після довготривалого розгляду даної Концепції Верховною Радою України та численних дискусій, вона так і не було затверджена, але на основі її положень були внесені зміни та доповнення до Повітряного кодексу України, Правил реєстрації цивільних повітряних суден в Україні, Положення про використання повітряного простору України.

Відповідно до вимог пункту 4 розділу II Правил використання повітряного простору України, польоти безпілотних повітряних суден масою до 20 кг включно виконуються без подання заявок на використання повітряного простору, без отримання дозволів на використання повітряного простору, за умови дотримання таких вимог:

- польоти виконуються без перетинання державного кордону України;

- польоти виконуються поза межами встановлених заборон та обмежень використання повітряного простору;

- польоти виконуються не ближче 5 км від зовнішніх меж злітно-посадкових смуг аеродромів або не ближче 3 км від зовнішніх меж злітно-посадкової смуги ЗПМ / вертодромів;

- польоти виконуються не ближче 500 м від пілотованих повітряних суден;

- польоти не виконуються над скупченням людей на відкритому просторі та над місцями щільної забудови; над об'єктами (зонами), які визначені державними військовими формуваннями та правоохоронними структурами, утвореними відповідно до законів України, та відносно яких здійснюється охорона / державна охорона;

- польоти виконуються в межах прямої видимості (VLOS);

- максимальна висота польоту не вище 120 м;

- швидкість польоту безпілотного повітряного судна складає не більше 160 км/год [2].

Дані доповнення це лише перші кроки до встановлення повноцінного правового регулювання польотів БПЛА, оскільки швидкий розвиток технологій зумовлює постійне оновлення законодавчої бази та адаптації її до сучасних потреб.

Отже, в Україні уже розпочався процес створення регулятивного поля діяльності БПЛА, але все ж залишається не вирішеними ряд питань. На даний момент немає чітко встановленого окремого регулювання проблем сертифікації БПЛА, відповідальності за порушення правил використання БПЛА та ефективного державного контролю використання БПЛА.

Література

1. Презентація концепції регулювання напряду безпілотних повітряних суден в Україні. URL: <https://www.slideshare.net/SAAU2017/ss-75537904> (дата звернення: 16.10.2019).

2. Наказ Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1056-18> (дата звернення: 16.10.2019).

УДК 347.8:049.5 (043.2)

Текєджанова К.Б., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ

Табак Д.С., оператор, юридична група,
Військова частина А 1376, м. Конотоп, Сумська область

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ УКРАЇНИ

Особливе значення в транспортній системі Україні належить авіації, яка знаходиться в постійному процесі формування і розвитку. Але авіаційний транспорт є одним із найбільш уразливих об'єктів і може становити значну загрозу для населення. Згідно ст. 1187 Цивільного кодексу України авіаційний транспорт відносять до джерела підвищеної безпеки. Тому безпека цивільної авіації має особливо важливе значення. Порушення правил безпеки в цій сфері здатні призвести до великих людських жертв, руйнувань, екологічної катастрофи, завдати шкоди життєво важливим, стратегічним або особливо небезпечним об'єктам, дезорганізувати